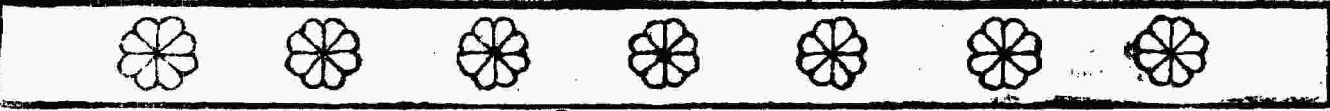

105

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρώνεται άμα
θείξη πός; δὲ φοβάται τὴν
ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φωνήεντες
οἰκοὺς τῆς κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ' * ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 13 ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΗ 1909 * ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΝΡΙΘ. 2 * ΑΡΙΘΜΟΣ 357

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες τοῦ Γεροδύμου (συνέχεια).
- ΙΑΔΕ. Σαμοθράκη (συνέχεια).
- Σ. Π. 'Ο «'Αλαφροσκιώτος».
- Α. ΠΑΛΑΜΑΣ. Δρόμοι καὶ Στρώτες.
- ΠΕΤΡΟΥΛΑ. Γράμματα στὴν ἐξόρισή μου.
- ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΣ. Δίχως Βουλή.
- ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ. Ἡ ἰστορία τῆς πρῆξι—Ἐπιμέρωμα.
- ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέχεια).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ—Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΔΙΧΩΣ ΒΟΥΛΗ

Μία ἰδέα ρήχτηκε στὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν ἀπὸ τοῦ κι ἀπὸ τοῦ ἄλλου, κι ὁ κόσμος τῆ συζήτησε καὶ σιγὰ σιγὰ τὴ συνήθισε καὶ τώρα καρτερὰ νὰ τὴ δεῖ σαρκωμένη—ἡ ἰδέα τῆς δικτατορίας. Δηλ. νὰ βρεθοῦν ἐφ'τά πατριώτες μυαλωμένοι ποὺ νὰ διοικήσουν τὸν τόπο, κάτου ἀπὸ ἓνα ὀρισμένο μεταρρυθμιστικὸ πρόγραμμα, ἓνα δυὸ χρόνια δίχως Βουλή, με Βασιλικὰ Διατάγματα, καὶ ὕστερα νάρθει μὴ Ἐθνοσυνέλευση ποὺ νὰ ἐπικυρώσει τὶς πράξεις τους καὶ νὰ μᾶς ξαναδώσει τὴ Συνταγματικὴ μαςλευτεριά. Ἐτσι μοναχά, λένε, θὰ χτυπηθοῦν τὰ προσωπικὰ κόμματα, θὰ θαφτεῖ τὸ ρουσφέτι καὶ θὰ μποῦμε στὸν καινούριο κοινοβουλευτικὸ δρόμο, τὸν ἀλάσπωτο.

Ἄν αὐτὸ λέγεται Δικτατορισμὸς ἢ Σουλτανισμὸς, λίγο μᾶς νοιάζει. Τὴν πολιτικὴ λευτεριά μας ἐμεῖς ζητᾶμε, τὸν ἔσθλαβωμὸς μας ἀπὸ τὸ Κόμμα τὸ τυραννικὸ, τὸ καινούριο φῶς ζητᾶμε, τὴν καινούρια ζωὴ, τὴν καινούρια δράση. Τί μᾶς νοιάζει ἂν τὰ βροῦμε αὐτὰ κάτου ἀπὸ τὴ Δικτατορία, ἀκόμα καὶ κάτου ἀπὸ Τούρκικο κι ἀπὸ Βουργάρικο ζυγὸ; Τὸ ζήτημα εἶναι πὼς δὲν τὰ βρήκαμε κάτου ἀπὸ τὸ δημοκρατικώτατο Σύνταγμα μᾶς καὶ τὸ ζήτημα εἶναι πὼς δὲ θὰν τὰ βροῦμε ποτὲ κάτου ἀπὸ μὴ τέτια Βουλή, ποῦ, βουτηγμένη στὴ σαπίλα, εἶναι ἀδύνατο νὰ θαματουργήσει ἔτσι μονομιάς, νὰ ἐξαγνιστεῖ καὶ ν' ἀρχινήσει νὰ δουλεύει με πατριωτισμὸ ἀληθινὸ καὶ με φρόνηση.

Φωτιά στὰ τόπια λοιπὸν καὶ κάτου μὴ τέτια Βουλή. Κάτου δλα. Κάμπους γιὰ τέντες θέλουμε, ποῦ λέει κι ὁ Ποιητής. Μπαλντάς καὶ κνοῦτο. Ὅχι τρεμοῦλες καὶ μισὰ μέτρα καὶ ἀμελέτητες ἢ κακομελετημένες δοκιμές. Μὴ καὶ σπρώξατε τὸν τόπο σ' ἐπανάσταση, φέρτε τὴ σὲ καλὸ τέλος καὶ φέρτε τὸ τέλος τῆς μὴν ὥρ' ἀρχίτερα. Τὸ αἱματοκύλισμα δὲν τὸ γλυτώνουμε ποῦ δὲν τὸ γλυτώνουμε. Τί χρειάζονται λοιπὸν

οἱ ἀργήτες καὶ οἱ δισταγμοί; Μπαλντάς καὶ κνοῦτο. Κι ὁ μπαλντάς ἄς ἀρχινήσει ἀπὸ τὴ Βουλή καὶ τὸ κνοῦτο ἀπὸ τὰ καπούλια τοῦ σημερινοῦ Βουλευτῆ.

Δὲ μιλάμε γιὰ τὸ σημερινὸ Βουλευτὴ ὡς ἄτομο. Τὸ ἄτομο μπορεῖ νὰ εἶναι καλὸ, ἔσο βρῆσκειται ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλή. Μὰ κι ὁ πῶς διαμαντένιος χαρακτήρας μόλις τάποφασίσει νὰ πολιτευτεῖ, κάτου ἀπὸ τὶς σημερινὲς κοινοβουλευτικὰς συνθήκες, ἀμέσως ἀρχινᾷ νὰ χάνει τὴ διμαντένια σκληράδα του, κι ἂν πιτύχει μάλιστα καὶ μπεῖ καὶ μέσα στὴ Βουλή, ἀμέσως γίνεται γυαλὸς ἀπὸ διαμάντι. Γιὰ νὰ μένουμε λοιπὸν οἱ χαρακτήρες διαμαντένιοι καὶ μέσα στὴ Βουλή, ζητᾶμε τὸν μπαλντά καὶ τὸ κνοῦτο.

Πὼς πρέπει νὰ λείψει ἡ σημερινὴ Βουλή, πὼς πρέπει νὰ διοικηθοῦν καὶ πόσο καιρὸ ἀλλιώτικα, ἄς εἶναι ἀκόμα καὶ δικτατορικά, θὰν τὸ εἶτε μεθ'ἑαυτοῦ ποῦ θάνατος ἡ Βουλή καὶ θ'ἀρχινήσουν οἱ ἀτέλειωτες παλάτες γιὰ Σύνταγμα καὶ γιὰ θεσμούς, καθὼς καὶ τὰ προσωρινὰ μπαλώματα γιὰ νὰ ξεφύγουμε τὴ σημερινὴ φουρτούνα καὶ νανοιχτοῦμε αὐριο πάλι με δλα μᾶς τὰ παννιά στὸ πέλαγο τῆς γαληνιασμένης σαπίλας μᾶς.

ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΣ

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ*

(ΤΟ ΝΗΣΙ)

Η ΧΩΡΑ

Ὅταν ξύπνησα μόλις γλυκοχάραζε καὶ ἀγνάντεφα μέσα στὴ διαλυμένη καταχνιὰ βουνοῦ φάντασμα, μεγάλου. Ἀγέρας φυσοῦσε ἀποβραδὸς βορρῆς καὶ τὸ καῖμι με τὰ πανιά γεμάτα ἀνεβοκατέβαινε ἀπὸ τὴ φουσκοθαλασσά, ξέσκιζε πότε πότε κανένα μεγάλο κύμα καὶ ἄλλοτε πάλι ἔσπανε ἡσυχὰ τὶς κορφές τῶν κυμάτων. Ἐμενα πλαγιασμένος πότε κλείνοντας τὰ μάτια, πότε βιγλίζοντας πάνω ἀπὸ τὴν κουπαστὴ κατὰ τὸ νησί γιὰ νὰ δῶ πότε θὰ φανῆ λαθαρῶτερα τὸ ἀκρογιάλι. Τὸ καῖμι ἔφερε βόλτες ἀμέτρητες ὡς ποῦ νὰ φέξει καλὰ καὶ νὰ διαλυθεῖ ἡ καταχνιὰ γιὰ νὰ βρεῖ μέρος νὰ φουτάρει.

Πέρασε καιρὸς, εἶχε ξημερώσει, εἶμαστε πῶς κοντὰ στὸ νησί καὶ φάνηκαν δέντρα στὴν ἀκρογιαλιά καὶ μερικὰ σπίτια ψηλότερα. Πῆραν κάτω τὰ πανιά καὶ ἐριξαν τὴν ἀγκυρα. Στὴν ἀκροθαλασσά

* Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθ. 355.

στεκόταν ἓνας νησιώτης με βράκες. Ἐφεραν δυὸ ναῦτες τὴ βαρκούλα ποὺ ἦταν δεμένη στὴν πρῶμη· μισοζαλισμένος σηκώθηκα καὶ πήδηξα μέσα ἔπιπασαν οἱ ναῦτες τὰ κουπιὰ καὶ πηγαίναμε κουνιστοὶ κατὰ τὴ στεριά. Καμὰ εἰκοσαριά ὄργυες ἀπὸ τὸ γιὰλδ σήκωσαν τὰ κουπιὰ καὶ σταμάτησαν τὴ βάρκα με τὸ αἶθερο πέταξαν ἓνα παλιμάρι τοῦ νησιώτη ποὺ ἀπάντεχε, με τὴν πρώτη ἀδραξὲ τὸ σκονί, πῆγε καὶ τὸ ἔδεσε σ' ἓνα δέντρο κοντὰ στὴ θάλασσα. Σὲ κείνο τὸ μέρος μονάχα μὴ στενὴ λουρίδα χαλίκια χιόριζε τὴ θάλασσα ἀπὸ τὸ σῦδεντρο ποὺ ἀπλόνεται ὡς τὸ βουνό. Ἄμα δέθηκε ἡ βάρκα, μπῆκε στὸ νερὸ ὡς τὶς ἀμμοσχάλες ἓνας ἀπὸ τοὺς ναῦτες, με πῆρε στοὺς ὤμους τοῦ καὶ, περπατώντας δύσκολα μέσ' στὰ νερά, μ' ἔβγαλε στὴ στεριά.

Βρέθηκα σ' ἓνα γιὰλδ φουσκωμένο λῆθρα καὶ χαλίκια καὶ φραγμένο με πρῶσινάδα. Ἐξάφνα, ἀπὸ τὰ χαμόδεντρα ἀπὸ μέσα, πᾶ μαιμοῦδα ἡ καγγουροῦ, ξεπετάχτηκε ἓνας ξυπόλυτος ποὺ φοροῦσε φουστάνια καὶ ἦταν νέος. Ἦρθε κ' ἔκατσε σιμὰ μου ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ δέντρο ποὺ καθόμουν καὶ κάτι μουρμούριζε. Ρώτησα τὸ νησιώτη ποῖς ἦταν αὐτὸς καὶ γιατί φοροῦσε γυναίκεια, καὶ μοῦ δηγήθηκε μὴν ἱστορία πὼς ἦταν ἡλίθος καὶ πὼς ἓνα καλοκαιρὶ εἶδε κει στὰ Θέρμα τὴν κόρη ἓνος Αἰνίτη καπετάνιου, τὴν Πηνελόπη, καὶ τὴν ἐρωτεύθηκε. Καὶ ἀπὸ κείνον τὸν καιρὸ, κάθε ποῦ ἀρᾶζει καὶκι στὶς ἐρημὲς ἀκρογιαλιές, κατεβαίνει στὸ γιὰλδ ἀπαντῆχοντας τὴν Πηνελόπη· μὰ ἐκείνη ἀκόμα νάρθει καὶ ὁ ἡλίθιος, φορώντας φουστάνια, προσμένει πάντῃ. Ἡ ἱστορία αὐτὴ δὲ με συγκίνησε.

Ὁ νησιώτης μοῦ εἰδείξε τὸ δρόμο πρὸς τὰ Θέρμα. Αὐτὸς πηγαίνοντας μπροστὰ κ' ἐγὼ πίσω χωθήκαμε στὰ φουσκωμένα χαμόδεντρα· περπατοῦσαμε ἀνάμεσα σὲ πυκνὲς κουμαριές, μυρτιές, λιγαριές, πικροδάφνες, παλιούρια, πρινάρια, κλημηκιές, ἀγγράμπελες καὶ πλατάνια. Οἱ πικροδάφνες καὶ οἱ λιγαριές ἦταν ἀνθισμένες καὶ μοσκοβολοῦσαν τὸν τόπο. Στὶς ρίζες ἀνάμεσα περνοῦσαν νερά, τρεχάμενα ἄταχτα κατὰ τὴ θάλασσα. Ἡ αὐγινὴ, ἔρσοιὰ καὶ εὐωδία ἀνέβαιναν ἀπὸ τὰ φυτὰ σὰ θυσία πρῶινὴ γιὰ νὰ τὶς πιῇ ὁ ἥλιος ὁ καλοκαιριώτικος ἐπι σηκώθηκε. Τὸ ἐνοῦσα δυνατὰ καὶ ταραχτήκα καὶ ἦταν ἡ μόνη μου ταραχὴ τὸ πρῶτὸ ἐκεῖνο.

Τὰ Θέρμα δὲν ἦταν μακρεια. Καὶ εἶδα ἐκεῖ, ψηλὰ καὶ χοντρά πλατάνια ποὺ ἰσικόνουν κάτι καλυδόνιπτα ἔπου μένουν οἱ λιγιστοὶ ποὺ τὸν Αὐγουστο ἐρχονται στὸ νησί ἀπὸ ξένα μέρη γιὰ νὰ λουστοῦν στὰ ζεστὰ λουτρά. Καὶ κει νερά πολλὰ τρεχοῦμενα εἶδα, ζεστὰ καὶ κρύα. Ἦταν βέβαια ὡ-

ραία και καταπράσινη τοποθεσία. Γιατί ήμουν έτοιμος αουγκίνης;

Συμφώνησα χωρίς όρεξη με το νησιώτη να μου δώσει τ' έλεος του για να πάγω στη Χώρα και να το δώσω εγώ δυο άσπρα, όσα μου ζήτησε. Και ενώ συμφωνούσα κύταξα τα γένητα του τα άπειροποίητα που ήτανε μαύρα. Ός πο' να σελώσει, προσπάθησα να ξυπνήσω βουτώντας το κεφάλι μου στο κρύο νερό, μα δεν ξύπνησα. Καβαλίκεφα έτσι τ' έλεος και πήρα δρόμο ο νησιώτης ακολουθούσε γυμνοπόδαρος. Πάλι κατέθηκαμε στην ακροθαλασσιά και πηγαίναμε γιαλό γιαλό στο μονοπάτι της Παλιάπολης.

Τί μου έλεγε ο νησιώτης άγωγιάτης μου εκείνη την ώρα καλά καλά δεν ξέρω, μα βαθύ μαθύ ήταν ή θάλασσα στα δεξιά μου και έφτανε ως τη Θράκη και τη Μακεδονία. Και πάσκιζα να χαρώ—όπως περίμενα πως θα χαίρομαι—που πατούσα σε νησί Έλληνικό, που τ' ένομά του ήταν Σαμοθράκη. Τ' ένομα αυτό πάντα αντίλαλούσε στ' αυτί μου ευγενικό, σε χρυσάφεις, και μ' άρεσε ή μορφή του νησιού από τότε που πρώτη φορά από το "Άγιον Όρος" την αντίκρυσε το μάτι μου. Και από τη στεριά και από τη θάλασσα το είχα δη άπ' όλες τις μεριές άπ' όξω το νησί και πόθησα να το γνωρίσω και άπό κοντά. Η μορφή του και τ' ένομά του με μάγεψαν χωρίς να ξέρω την ιστορία του. Έτσι θα μάγεψε ή Σαμοθράκη και τους περασμένους ανθρώπους. Η μορφή ενός τόπου αυτή θα πλάθει και την ιστορία του «κατ' εικόνα και όμοιωσιν αυτού».

Πέρα μακριά, μπροστά μου έβλεπα ένα άκρωτήριο που έπεφτε άπτόμα στη θάλασσα, και στην κορφή του στεκόταν ένας πύργος. Ήταν ή Παλιάπολη. Κάτι μυστηριώδες μου έλεγαν βέβαια στ' αυτί οι άγνωστοί Κάθειροι που ως την ώρα μόνο το ένομά τους είχα άκουστά. Και της Νίκης το φτερωτό κορμί το είχα δει στα ξένα μιά ήμέρα, και το άνανοούσα τώρα. Τί άλλο ήθελε για να κάνει, φτερά ή φαντασία μου; Όμως ήμουν βαρύς εκείνο το πρωί και για ένθουσιασμούς άπροετοίμαστος, με κρατούσε μιά άλλάλητη και μελαγχολική άταραξία μολυβένια. Μιλούσαν, φαίνεται, μέσα μου κάποιες βαθύτερες φωνές.

Άριστερά, από το πέτρινο κατάξερο βουνό έλο ρεματιές, με άνθισμένες λιγαριές και ροδοδάφνες και με πλατάνια, κατέβαν νερά στη θάλασσα.

Τώρα που ξανασυλλογίζομαι θυμολογώ πως ο

νησιώτης παραπονιούνταν που οι φόροι είναι βαρύτεροι και του ξεγούσα πως θα έλθει και ο καιρός για να φύγουν οι τύραννοι, μα για να έρθει εκείνη ή μέρα πρέπει έλοι μας να βάλουμε τα δυνατά μας, να κοπιάσουμε, να πολεμήσουμε ίσως, να της άνοιξουμε δρόμο για να έρθει. Πρέπει να τη φέρουμε μεις, δε θα μς έρθει μοναχή της. Ήταν ίσως άπάντεχα τα λόγια μου και ο νησιώτης με τα γένητα και τις βράκες δεν είπε τίποτε, όμως ξέρω πως κάποια παρηγοριά θα χύθηκε στα σωθικά του και με την έλπίδα θα του φάνηκε λιγάκι λαφύρο το βάρος των φόρων. Μου μένει μονάχα κάποια λύπη τώρα γιατί ξέρω και τουτό, ότι δε θα έκανε ποτέ τίποτε ο νησιώτης εκείνος για να έρθει ούτε μιά ή νωρίτερα ή ποθητή μέρα. Η άόριστη έλπίδα, ή σκλάβια, προσμένει το γλυτωμό από την τύχη, ενώ ή έλπίδα ή έρισμένη, ή ευγενική, φυτρώνει στην ψυχή του δουλευτή. Έκείνος που κοπιάζει για κάτι τι έχει και τη δίκια την έλπίδα. Ο άλλος είναι σκλάβος: άλλα και τούτου ή έλπίδα κάτι λέει, άφου αν δεν την είχε θα σήμαινε πως δε νοιούθε πιά τη σκλαβιά του και πως έγινε ή ζω ή με τον τύραννό του ένα πράμα.

Λέγοντας και περπατώντας φτάσαμε στην Παλιάπολη. Άνέθηκα στο άκρωτήριο με τον πύργο που έβλεπα από μακριά τόσην ώρα. Είδα τείχη άρχαία, ποιά χτισμένα με άκανόνιστους βράχους, ποιά με άγκωνάρια κανονικά, είδα και τοίχους με άσέστη χτισμένους, και μέσα στις έλιές, στα πριναρία και στ' άλλα χαμόδεντρα είδα χαλασμένα παλιά χτίρια, και σκόρπια σκαλισμένα μάρμαρα. Για να νοιώσω την Παλιάπολη και την ιστορία της ήταν άνάγκη να δω πρώτα τους σημερινούς Σαμοθρακίτες. Και κατέθηκα θιαστικά να πάγω στη Χώρα των ζωντανών ανθρώπων.

Φύτρωσαν κάτω από το ρίζωμα του λόφου—έπειδή είναι νερά τρεχούμενα πολλά—πλατάνια μεγάλα, και σ' έναν κούφιο κορμό μέσα ήύρα ένα Σαμοθρακίτη που έψεφε καφέδες: το κούφωμα ήταν κατακυριωμένο από τον καπνό και πιό σκοτεινό εκείνο από τον ίσσιο των δέντρων μέρος έλαμπε μονάχα ή μικρή φωτιά, και μέσ' στη λάμψη της σαν Κάθειρος μου φάνηκε ο Σαμοθρακίτης που δεν τον περίμενα διόλου στην έρημιά εκείνη.

Και τώρα φύγαμε από την άκρωγιαλιά και το μονοπάτι πήραμε που άνεθαίνει μέσα στο σύδεντρο κατά την πλαγιά. Έπάνω μεσημεριάζει και άρι-

νουν τα δέντρα γύρω σε μεγάλο δέντρο σταλλίζον τα πρόβατα σ' άλλο άποκάτω πλάγιαζε ή τσοπάνος και το σκυλί. Το λιούρι βράζει και άχνίζουν διάφανον άχνό οι πυρωμένες πέτρες. Είμαι ξυπνητός και από τη ζέστη την κατάξερη μέβουσα. Άρχίζει μια λαγκάδα, μα δεν κατέθηκα ως το βάθος της. Άπό κάποιο άνοιγμα είδα, χαμένο στα βουνά που το φύλαγαν, ένα χωριό: τα σπίτια του, σκαρφωμένα σε μιά ξερή ράχη το ένα επάνω στο άλλο, είχαν το χρώμα των πετρών του βουνού και αντί για σκεπές είχαν δώματα. Τα παραθύρια λιγωστά.

Η Χώρα, μακριά από τη θάλασσα φερμένη, σε ψήλωμα παράμερο, κρυφ και προφυλαγμένο, σε χτισμένη από ανθρώπους τρεμαγμένους, είναι των τώρα ζωντανών Σαμοθρακίτων ή πολιτεία. Άπό κει που την έβλεπα άνεθαίνοντας τη μισοέκρυβε σ' ένας άπόκρημος βράχος που στην κορφή του στυλόνηται το κάστρο των Γενοβέζων.

Θα ήταν το μεσοχώρι εκείνο το στενό πεζούλι που ξεπέζεψα. Ήμουν σε τόπο καινούριο που δεν τον είχα έρωμένο πριν, μα οι άνθρωποι δε μου ήταν ξένοι: και τα καταπότια σε να τα ήξερα—το καφε-νεδάκι, τα πολλά σκαμνιά ζέω, οι λίγοι πάγκοι κοντά στα λίγα ξύλινα τραπέζια μέσα, ένα δυο δέντρα στραβά, το μπακάλικο πάρα πέρα με λογήςπραμάτιες της μπακαλικής και της μαναδικής ανάκατες, και νησιώτες βρακιάδες με μαντήλι στο κεφάλι, παραστικοί με βήματα τεμπέλικα και λιγωστοί καθισμένοι στα σκαμνιά όξω ή στα τραπέζια μέσα και στραβοκυτάζοντας τον ξένο, και μαζωμένα σιωπηλά νησιωτόπουλα με μικρές βράκες που αυτά παρατηρούν τον ξένο με κατανύξη και μύγες που κολοούν στα τραπέζια και όπου άκαθαρότα. Καμιά κίνηση σ' όλα αυτά. Μονάχη ή μεσημεριάτικη ώρα μ' έχει μαγεμένο και κάθεται σ' ένα σκαμνί. Σ' άλλο σκαμνί κοντά μου ήρθε σε λίγο και κάθησε ένας με γένητα και με ρωτούσε θαρρετά από που ήρθα και τί δουλειά κάνω και τί θέλω που ήρθα. Μου φάνηκα σαν κάπως ζωηρός μέσα στην τόση νεκρα του χωριού και του μεσημεριού και ξεχώριζε από τους άλλους. Έμαθα ύστερα πως ήταν ο Άλής ο Τούρκος, καρδακώρης και κατάσκοπος.

Τε δείλι βρέθηκα στη Βίγλα έξω με μερικούς νησιώτες, τον πρωτόπαπα και το δάσκαλο. Ήθελα

ΠΕΤΡΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

ΣΠΑΣΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ*

«Η άναγνώριση των άδερφών άρχίζει και γίνεται, ή ίδια της άτομικής ιδιαιτέρας Πατρίδας άρχίζει και κλονίζεται, τα γεωγραφικά, χρωματισμένα σύνορα των Κρατών ξεθωριάζουνε και σθίνουνε και άναγνώριζεται μια νέα Πατρίδα, ή Γ' ή, σ' ένας μόνος σκοπός, ή Άλήθεια. Ναι, ναι, προμαντεύομε πιά μέσ' από τη νύχτα του πόνου και της δυστυχίας, πως ξεμερώνει και κάνομε πιά τα πρώτα τρίμουλα βήματα, επιστρέφοντας επιτέλους Άσσοι υίοι πρὸς τον Πατέρα "Ήλιο και τη Μάννα Γ' ή. Κυτάχτε! Κυτάχτε! το αίμα των πληγωμένων θανάσιμα θεών, βάφει κατακόκκινα την άνατολή του ήλιου της Άλήθειας!»

Και κανένας δεν είδε, και κανένας δεν άκουσε, τα πονηρά δαιμόνια τα παιχνιδιάρικα και πειραχτούρικα, που φιδογλυστρούσανε από τα κυπα-

*) Η άρχή στο 355 φύλλο.

ρίσια και στήσανε χορό τριγύρω στον Όρέστη και άρχισαν το μαργιόλιχο τραγούδι:

«Ωϊμέ! Ωϊμέ!
Τὸν ἐξάφηνες τὸν κόσμον τὸν ὠραῖον!
Χίλια κομμάτια γίνης
Ἄπο τὸ βαρὶ σου, τὸ ἀτσάλειο χέρι!
Γιατὶ τέτοια εἶναι τὰ χτυπήματα τῶν ἡμῶδων!
Τραβοῦμε τὰ συντρίμια στὸν ἀφανισμό.
Και κλαίμε
Τὴν ὁμορφιά πὸς χάθηκε,
Ὁ Ἄνιστότερο
Ἄπ' ἄλλους τοὺς γιούς της Γῆς
Κ' ὑπέροχο,
Χτίσε τονε πάλι
Κοι μέσα στὴν καρδιά σου ἔψωσέ τονε!
Ἄρχισε!
Μὲ τ ν καθέριο νοῦ σου
Και νέοι ἔμνοι
Ἄς ὑψωθοῦν γὰ σένα!»

Όστόσο οι δυο φτισικοί άριστοκράτες ζακολουθούσανε την κουβέντα τους:

— Στόν μπαμπά σας γράφετε: άγκπητέ μου πάτερ, ή σεβαστέ μου πάτερ;

— Τί λέτε καλέ! Άγαπητέ μου!
— Ἄ! βέβαια, βέβαια! Τί σημασία έχουνε, παρακαλώ, αυτές οι δουλικές προσφώνητες; (το άπάνω χέλι του άνασηκώθηκε από άηδεια): Σεβαστέ μου πάτερ! Φιλώ την δεξιά σου! Είναι ντροπή! (τα μάτια του λάμψανε από ίερήν άγανάχτηση και το χέρι του ύψώθηκε σφιγμένο). Η οικογένεια, ως γνωστόν, βρίσκεται στο τέλος της, διαλύεται, άποσυνθέεται, πάει! και πρέπει έμεις οι άνεπτυγμένοι οι Έκλεχτοί!
— Σσσ! φώναζε πάλι ο δάσκαλος ύψώνοντας το μολύβι.

Κι ο Όρέστης—ο Όρίστης δεν έβλεπε τίποτα, δεν άκουε τίποτα. Είτανε μόνος εκεί με τόνειρό του πρόσωπο πρὸς πρόσωπο. Κ' έίτανε οδυνηρότατα κωμικός έτσι που κερνούσε και μεθούσε μόνος του.

«Το ένστιχτο του ύπέροχου ψυχολόγου και ψυχιάτρου που είχε μέσα του ο Χριστός, έπιστημονικώτατα τον δδήγησε σε όλα τα λόγια της άγάπης που είπε. Οι όρμές της καρδιάς ταυτίζονται με τις σκέψες που ύστερα από χρόνια πολλά γεννοδόλησεν ο νοῦς. Κ' ή καρδιά του Χριστού είναι πρόδρομη προφήτισα του νοῦ του Νεώτωνα και του Δαρβίνου και του Σπέινερ. Ό,τι ο σοφός δεν είχεν

